

פולמוסי רבי יהושע ועיצובה של ההלכה ביבנה [ב] (יבנה וחכמיה – שיעור 4)

1. יהודה גר עמוני: הפולמוס על הביאה בקהל [משנה ידיים ד, ד] בו ביום בא יהודה גר עמוני ועמד לפניו בבית המדרש אמר להן מה אני לבא בקהל? אמר לו רבן גמליאל אסור אתה. אמר לו ר' יהושע מותר אתה. אמר לו רבן גמליאל הכתוב אומר 'לא יבא עמוני ומואבי בקהל יי עד עולם'. אמר לו ר' יהושע וכי עמוניין ומואביין במקומן הן, כבר עלה סנחריב מלך אשור וביבל את האומות, שנאמר 'ואסיר גבולות עמים ועתידותיהם שוסתי ואוריד כביר יושבים'. אמר לו רבן גמליאל הרי הוא אומר 'ואחרי כן אשיב את שבות בני עמון', וכבר חזרו אמר לו ר' יהושע הכתוב אומר 'ושבתי את שבות עמי ישראל ויהודה אמר יי', ועדיין לא שבו. והיתירוהו שיבא בקהל.

2. קטנים וגויים באחרית הימים [תוספתא סנהדרין יג, א-ב] [א] קטנים בני רשעי ישראל אין להם חלק לעולם הבא ולא חיינ לעולם הבא שנאמר 'פִּי־הַיּוֹם כָּא בְּעֵר פִּתְנוּר' וגו' (מלאכי ג, יט) דברי רבן גמליאל. ר' יהושע אומר: באין הן לעולם הבא, ולהלן הוא אומר 'שומר פתאים יי' ולהלן הוא אומר 'גודו אילנא וגו' ברם עיקר שרשוהי בארעא שבוקו'. אמר לו רבן גמליאל: מה אני מקיים 'אֲשֶׁר לֹא־יִעָזֵב לָהֶם שְׂרָשׁ וְעֵנָף'? אמר לו שאין המקום מניח המצות ושירי המצות להם ולאבותיהם בעולם... [ב] ר' אליעזר אומר: כל גויים אין להם חלק לעולם הבא, שנאמר 'ישוּבו רשעים לשאלה כל גויים שכחי אלים', ישוּבו רשעים לשאלה אילו רשעי ישראל. כל גויים שכחי אלים אילו רשעי גויים. אמר לו ר' יהושע: אילו אמר הכתוב ישוּבו רשעים לשאלה כל גויים ושתק הייתי אומר כדברייך אילו רשעי ישראל רשעי אומות, עכשיו שאמר הכתוב שכחי אלים הא יש צדיקים באומות שיש להם חלק לעולם הבא. [ג] בית שמיי אומרים: שלש כיתות הן אחת לחיי עולם ואחת לחרפות לדראון עולם. אחת לחיי עולם אילו צדיקין גמורין, אחת לחרפות לדראון עולם, אילו רשעים גמורין. שקולין שבהן יורדין לגיהנם ומצפצפיין בה ועולין הימנה ומתרפין, שנאמר 'והבאתי את השלישית באש, וצרפתים כצרף את הכסף ובחנתים כבחן את הזהב' [זכ' יג, ט]. ועליהם אמרה חנה 'יי ממית ומחיה מוריד שאול ויעל' [שמ"א ב, ו]. ובית הלל אומרים 'רב חסד' [שמ' לד, ו] – מטה הוא כלפי חסד. ועליהם אמר דוד 'אהבתי כי ישמע יי' [תה' קטז, א], ועליהם נאמרה כל הפרשה כולה.

וכול הבאים בסרכה יחד יעבורו בברית לפני אל לעשות ככל אשר צוה. ולוא לשוב מאחרו מכול פחד ואימה ומצרפ נסוימ בממשלת בליעל.

מלאכי פרק ג

(א) הנני שלח מלאכי ופנה דרוך לפני ופתאם יבוא אל היכלו האדון אשר אתם מבקשים ומלאך הברית אשר אתם חפצים הנה בא אמר ה' צבאות: (ב) ומי מכלכל את יום בואו ומי העמד בהראותו כי הוא קאש מצרף וכברית מכבסים: (ג) וישב מצרף ומטהר כסף וטהר את בני לוי וזקק אתם פנהב וככסף... (יט) כיהנה היום בא בער פתנור והיו כל-יודים וכל-עשה רשעה קש ולהט אתם היום הבא אמר ה' צבאות אשר לא-יעזב להם שרש וענף: (כ) וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא... (כג) הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום ה' הגדול והנורא: (כד) והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם פן אבוא והפיתי את הארץ חרם:

משל החיטים והזונין (מתי יג, 24-30, 37-43)

כן יהיה לקץ העולם הזה. בן-האדם ישלח את-מלאכיו ולקטו ממלכותו את כל-המכשלות ואת כל-פעלי האון, והשליכו אתם אל-תנור האש... אז ינהירו הצדיקים כשמש.